

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยรัฐนิยมฉบับที่ ๑๐
เรื่องการแต่งกายของประชาชนชาวไทย

ด้วยรัฐบาลพิจารณาเห็นว่า การแต่งกายของประชาชนชาวไทยในสาธารณสถาน หรือที่ชุมนุมชน ยังไม่สุภาพเรียบร้อยสมกับวัฒนธรรมของชาติไทย

คณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ ให้ประกาศเป็นรัฐนิยมไว้ดังต่อไปนี้

๑. ประชาชนชาวไทยไม่พึงปรากฏตัวในที่ชุมนุมชนหรือสาธารณสถานในเขตเทศบาล โดยไม่แต่งกายให้เรียบร้อย เช่น นุ่งกางเกงขั้นใน หรือไม่สวมเสื้อ หรือนุ่งผ้าลวยชาย เป็นต้น

๒. การแต่งกายที่ถือว่าเรียบร้อยสำหรับประชาชนชาวไทยมีดังต่อไปนี้

- ก. แต่งเครื่องแบบตามสิทธิและโอกาสที่จะแต่งได้
- ข. แต่งตามแบบสากลนิยมในทำนองที่สุภาพ
- ค. แต่งตามประเพณีนิยมในทำนองที่สุภาพ

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

พินุลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ หน้า ๑๑๓ วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๔๘๔)

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยรฐินิยมฉบับที่ ๑๑

เรื่องกิจประจำวันของคนไทย

ด้วยรัฐบาลพิจารณาเห็นว่า การรู้จักปฏิบัติกิจประจำวันเป็นข้อสำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวแก่การผดุงส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ อันจะเป็นผลให้ประชาชนพลเมืองไทยทั่วไปมีสุขภาพแข็งแรงมั่นคง เป็นกำลังของประเทศชาติสืบไป คณะรัฐมนตรีจึงได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ให้ประกาศเป็นรฐินิยมไว้ดังต่อไปนี้

๑. คนชาติไทยพึงแบ่งเวลาในวันหนึ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ ปฏิบัติงานที่เป็นอาชีพส่วนหนึ่ง ปฏิบัติกิจส่วนตัวส่วนหนึ่ง และพักผ่อนหลับนอนอีกส่วนหนึ่งให้เป็นระเบียบ และมีกำหนดเวลาอันเหมาะสมจนเกิดเป็นนิสัย

๒. คนชาติไทยพึงปฏิบัติกิจประจำวันตามปกติดังต่อไปนี้

ก. บริโภคอาหารให้ตรงตามเวลาไม่เกิน ๔ มื้อ

ข. นอนประมาณระหว่าง ๖ ถึง ๘ ชั่วโมง

๓. คนชาติไทยพึงตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ประกอบกิจการงานของตนโดยไม่ทอดทิ้งและหลีกเลี่ยง กับควรหยุดเพื่อรับประทานอาหารและพักกลางวันไม่เกิน ๑ ชั่วโมง เมื่อพ้นกำหนดเวลาทำงานเวลาเย็นควรออกกำลังกายโดยเล่นกีฬากลางแจ้ง วันหนึ่งอย่างน้อย ๑ ชั่วโมง หรือประกอบงานอื่นเช่น ทำสวนครัว เลี้ยงสัตว์ หรือ

๔. คนชาติไทยพึงใช้เวลาว่างเวลากลางคืน ทำการงานอันจำเป็นที่ค้างค้างอยู่ให้เสร็จ หรือสนทนาปราศรัยกับบุคคลในครอบครัว มิตรสหาย ศึกษาหาความรู้ โดยการฟังข่าวทางวิทยุกระจายเสียง อ่านหนังสือ หรือในการมหรสพ หรือศิลปกรรม แล้วแต่โอกาส

๕. คนชาติไทยพึงใช้เวลาในวันหยุดงาน ให้เป็นประโยชน์แก่ร่างกายและจิตใจ เช่น ประกอบกิจในทางศาสนา ฟังเทศน์ ทำบุญ ศึกษาหาความรู้ ท่องเที่ยวเล่นกีฬา หรือพักผ่อน เป็นต้น

ประกาศมา ณ วันที่ ๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๔

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ หน้า ๑๑๓๒ วันที่ ๙ กันยายน ๒๔๘๔)

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่องระเบียบการแต่งกายของสตรี

โดยที่คณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นสมควรวางระเบียบการแต่งกายสตรี ให้เหมาะสมแก่ความเจริญของประเทศ และเชิดชูคุณค่าของความเป็นคนไทย จึงได้ตั้งกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย หลวงวิจิตรวาทการ รัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการหม่อมกอบแก้ว อากาศ นางโกวิท อภัยวงศ์ หม่อมหลวงปุย ชัยนาม นางราณี ภมรมนตรี นางไสว ทองเจือ และนางอมร โอสถานนท์ เป็นกรรมการ คณะกรรมการได้ประชุมปรึกษาหารือร่างระเบียบขึ้น คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาอนุมัติแล้ว จึงประกาศเป็นระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

การใช้ระเบียบ

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ให้ใช้แก่สตรีที่เป็นข้าราชการสตรีที่มีตำแหน่งเผ่า และสุภาพสตรีทั่วไป ซึ่งจะพิจารณาใช้ให้เหมาะสมแก่กาลเทศะ และความสามารถในการแสวงหาเครื่องแต่งกาย

ข้อ ๒ สิ่งใดที่ไม่สามารถประกอบทำขึ้นภายในประเทศ จะต้องสั่งซื้อจากนอกประเทศ และเป็นของแพง หรือหาซื้อยาก เช่น ถักมือ แม้จะระบุไว้ในระเบียบนี้ก็อาจใช้ได้

ความหมายของเครื่องแต่งกาย

ข้อ ๓ คำว่า "เครื่องเต็มยศ" และ "เครื่องครึ่งยศ" ในประกาศฉบับนี้ หมายถึงเครื่องแต่งกาย ซึ่งต้องใช้ในโอกาสที่เป็นพระราชพิธี รัฐพิธีหรืองานสมโภชอันนิตินิบัติใด ๆ ซึ่งมีหมายประกาศคำสั่ง หรือระเบียบแบบแผน ให้แต่งเครื่องแบบเต็มยศหรือเครื่องแบบครึ่งยศ

ข้อ ๔ คำว่า "เครื่องปกติ" ในประกาศฉบับนี้หมายถึงเครื่องแต่งกาย ซึ่งต้องใช้ในโอกาสที่เป็นพระราชพิธี รัฐพิธี หรืองานสมโภชอันนิตินิบัติใด ๆ ซึ่งมีหมาย ประกาศ คำสั่ง ระเบียบแบบแผน หรือคำชักชวนให้แต่งเครื่องแบบปกติ

ข้อ ๕ คำว่า "เครื่องแต่งกายธรรมดา" หมายถึงเครื่องแต่งกายประจำวันซึ่งสุภาพสตรีจะต้องแต่งไปในที่ชุมชน หรือที่สาธารณสถานในโอกาสซึ่งมิใช่งานพระราชพิธี งานรัฐพิธี หรืองานสมโภชอันนิตินิบัติ

ข้อ ๖ คำว่า "สวมเสื้อผ้าอย่างไทย" หมายถึงการนุ่งผ้าแบบจีนและสวมเสื้อซึ่งอาจใช้วัตถุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ คือ

(๑) วัตถุที่มีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย หรือ

(๒) วัตถุที่มีสวดหลายอย่างไทย หรือประดิษฐ์หรือทำแบบให้มีลักษณะอย่าง

ไทย

ประเภทของเครื่องแต่งกาย

ข้อ ๗ เครื่องเต็มยศ เครื่องครึ่งยศ และเครื่องปกติของสตรีให้แบ่งออกเป็นสองประเภท คือ

ก. สำหรับงานพระราชพิธี หรือรัฐพิธีในพระที่นั่ง เช่น งานพระราชพิธีในพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย และงานรัฐพิธีในพระที่นั่งอนันตสมาคม เป็นต้น

ข. สำหรับงานนอกพระที่นั่ง เช่น งานอุทยานสโมสรในสวนศิลาลัย งานต้อนรับที่ทำเนียบนายกรัฐมนตรี งานต้อนรับที่กระทรวงการต่างประเทศและงานสวนสนาม เป็นต้น งานใดมิใช่พระราชพิธีหรือรัฐพิธีแม้จะทำในพระที่นั่งก็ให้ถือเป็นงานนอกพระที่นั่ง

เครื่องแต่งกายสำหรับงานในพระที่นั่ง

ข้อ ๘ เครื่องเต็มยศสำหรับงานในพระที่นั่งเป็นดังนี้

(๑) นุ่งยกแบบจีนยาวถึงข้อเท้า

(๒) เสื้อที่เหมาะสมกับผ้านุ่ง

(๓) ถุงเท้าแพรยาว ไม่ใช่สีดำ และไม่ใช่สีขาว

(๔) รองเท้าสันสูง เป็นสีทอง สีเงิน ตาด ต่วน แพร หนักกลับขลิบทอง

หรือหนักกลับขลิบเงิน

(๕) ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๖) ผู้ที่ได้รับพระราชทานสายสะพาย ต้องสวมสายสะพายตามกำหนดในหมายรับสั่งของสำนักพระราชวัง และตามระเบียบแบบแผนการสวมสายสะพาย

ข้อ ๙ เครื่องครึ่งยศสำหรับงานในพระที่นั่งเหมือนเครื่องเต็มยศที่กล่าวในข้อ ๘ เว้นแต่ไม่สวมสายสะพาย

ข้อ ๑๐ เครื่องปกติสำหรับงานในพระที่นั่งเหมือนเครื่องเต็มยศที่กล่าวในข้อ ๘ เว้นแต่ไม่สวมสายสะพายและไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ นอกจากจะระบุไว้ในหมายรับสั่งว่าให้แต่งเครื่องแบบปกติเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ข้อ ๑๑ เครื่องราตรีสโมสรสำหรับงานในพระที่นั่ง ให้แต่งตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๘-๙ และ ๑๐ และสวมเสื้อคลุมก็ได้

เครื่องแต่งกายสำหรับงานนอกพระที่นั่ง

ข้อ ๑๒ เครื่องเต็มยศ เครื่องครึ่งยศ สำหรับงานนอกพระที่นั่ง เหมือนเครื่องเต็มยศและเครื่องครึ่งยศในพระที่นั่ง ตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๘ และข้อ ๙ แต่

(๑) เสื้อผ้าอย่างไทย มีความยาวถึงข้อเท้า เสื้อผ้าในกรณีนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นยกเสมอไป

(๒) หมวกให้เหมาะสมกับเสื้อผ้า แต่ถ้าเป็นงานซึ่งเริ่มในเวลาเกิน ๑๘ น.ไปแล้ว ไม่ต้องสวมหมวก

(๓) ถุงมือขาว

ข้อ ๑๓ เครื่องปกติสำหรับงานนอกพระที่นั่ง เป็นดังนี้

(๑) หมวกให้เหมาะสมแก่เสื้อผ้า แต่ถ้าเป็นงานซึ่งเริ่มในเวลาเกิน ๑๘ น.ไปแล้ว ไม่ต้องสวมหมวก

(๒) เสื้อผ้าอย่างไทย แต่มิใช่ยกทองหรือยกเงินทั้งผืน

(๓) ถุงเท้าแพรยาว ไม่ใช่สีดำ และไม่ใช่สีขาว

(๔) ถุงมือขาว หรือสีใด ๆ ที่กลมกลืนกับเครื่องแต่งกาย

(๕) รองเท้าสันสูง สีที่เหมาะสมกับเครื่องแต่งกาย

เครื่องแต่งกายในเวลาบ่ายต้องให้มีคุณภาพดีกว่าเครื่องแต่งกายในเวลาเช้า

ข้อ ๑๔ เครื่องราตรีสโมสรสำหรับงานนอกพระที่นั่ง ให้แต่งเหมือนเครื่องราตรีสโมสรสำหรับงานในพระที่นั่ง และจะสวมเสื้อคลุมด้วยก็ได้

เครื่องแต่งกายธรรมดา

ข้อ ๑๕ เครื่องแต่งกายธรรมดา เป็นดังนี้

(๑) หมวกให้เหมาะสมแก่เสื้อผ้า แต่เมื่อพ้นเวลา ๑๘ น.ไปแล้วไม่จำเป็นต้องสวมหมวก

(๒) เสื้อผ้าอย่างไทย

(๓) รองเท้ามีสัน ซึ่งมีใช้รองเท้าแตะ รองเท้าสำหรับห้องนอน รองเท้าหนีบหรือรองเท้าไม้

(๔) ถุงเท้า หรือไม่สวมตามใจสมัคร

(๕) ถุงมือ

ข้อ ๑๖ เครื่องราตรีสโมสรธรรมดา ให้อนุโลมตามสมัยนิยม

ลักษณะของหมวก

ข้อ ๑๗ หมวกอาจทำด้วยวัสดุอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น ฟาง ผ้า แพร สักหลาด ไบรอน หรือไม้สาน ก็ได้

ข้อ ๑๘ หมวกต้องไม่มีรูปเป็นหมวกชายหาคด หมวกใสนอน หมวกผู้ชาย หรือใช้สายรัดคางอย่างเด็ก ๆ

ข้อ ๑๙ ตามธรรมดา สีของหมวกจะต้องกลมกลืนกับสีของเสื้อผ้า แต่หมวกซึ่งมีสีดังจะกล่าวต่อไปนี้ อาจใช้เสื้อผ้าได้ทุกสี คือ

หมวกสี ขาว

หมวกสี ดำ

หมวกสี เนื้อ

หมวกสี น้ำตาล

หมวกสี กรมท่า

ข้อ ๒๐ หมวกที่ใช้เวลาเช้าหรือกลางวัน ต้องทำอย่างเรียบ ๆ ไม่ใช่วัสดุที่แวววาว เช่น ตาด ต่วน ไม่มีเครื่องประดับโลหะ เช่น เข็มเพชร หรือลูกบิด แต่หมวกที่ใช้ในเวลาบ่ายจะใช้วัสดุแวววาวบ้าง หรือมีเครื่องประดับให้งามยิ่งขึ้นก็ได้

ข้อ ๒๑ หมวกที่สวมถูกต้องตามประกาศนี้แล้ว ไม่มีความจำเป็นต้องถอดในกาละ หรือเทศะใด ๆ

การทำความเคารพ

ข้อ ๒๒ การทำความเคารพในเวลาสวมหมวกจะทำโดยวิธีกราบ วิธีไหว้ วิธีก้มศีรษะ หรือวิธีย่อตัวค้ำนบก็ได้ สุดแต่กาละ เทศะ

ข้อ ๒๓ ในการสัมผัสมือตามแบบสากล สตรีที่สวมถุงมืออยู่ไม่จำเป็นต้องถอดถุงมือ แต่ถ้าเป็นการสัมผัสกับสตรีที่ไม่สวมถุงมือหรือที่ถอดถุงมือแล้วต้องถอดถุงมือด้วย

การแต่งกายเครื่องไว้ทุกข์

ข้อ ๒๔ การแต่งกายเครื่องไว้ทุกข์ ให้ปฏิบัติตามระเบียบของสำนักนายกรัฐมนตรี

กะเป๋ากี้อ

ข้อ ๒๕ กะเป๋ากี้อ ตามธรรมดาพึงใช้สีเหมือนกับส่วนใดส่วนหนึ่งของเครื่องแต่งกาย เช่น สีเดียวกับหมวก หรือสีเดียวกับรองเท้า หรือสีเดียวกับเข็มขัด หรือสีเดียวกับเสื้อ

ผ้าเป็นต้น และพืงมีลักษณะเรียบ ๆ ไม่เป็นสีทองหรือสีเงิน ไม่เป็นสีแวววาว และมีไซ้ทำด้วย
ลูกบิด

ข้อ ๒๖ กะเป๋าก๊อที่ใช้ในงานชาติตรีโมสร หรืองานพระราชพิธี หรือรัฐพิธีใน
พระที่นั่ง ต้องมีขนาดย่อม และจะเป็นสีทองสีเงิน เป็นสีแวววาว หรือทำด้วยลูกบิดก็ได้

ประกาศมาณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

พินุลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ หน้า ๒๗๖๑ วันที่ ๒ กันยายน ๒๔๘๔)

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่องระเบียบการแต่งกายไว้ทุกข์ในงานศพ

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาว่า การแต่งกายไว้ทุกข์ในงานศพ สำหรับชาวไทยขณะนี้มีหลายแบบ ย่อมเป็นการยากลำบากแก่ผู้ปฏิบัติ เพื่อให้การแต่งกายประเภทนี้เป็นไปด้วยดีสมกับวัฒนธรรมของชาติ และถือเป็นชนบประเพณีสืบไป จึงลงมติไว้วางระเบียบการแต่งกายไว้ทุกข์ในงานศพ ดังต่อไปนี้

(๑) ชาย

ก. แต่งเครื่องแบบ ให้ใช้ผ้าสักหลาดหรือผ้าโปร่งดำขนาดกว้างระหว่าง ๗ ถึง ๑๐ เซนติเมตร พันแขนเสื้อซ้ายเบื้องบน

ข. แต่งกายสุภาพตามธรรมเนียม ให้ใช้เสื้อขาว กางเกงขายาว (ถ้าเป็นเสื้อคอแบะ ให้ใช้เสื้อเชิ้ตขาว ผ้ามุกคอดำเงื่อนกลาสี) รองเท้าหนังดำ ถุงเท้าดำ และใช้ผ้าสักหลาดหรือผ้าโปร่งดำขนาดกว้างระหว่าง ๗ ถึง ๑๐ เซนติเมตร พันแขนเสื้อซ้ายเบื้องบน

(๒) หญิง แต่งกายสุภาพตามธรรมเนียม ให้ใช้เครื่องดำล้วน

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

พินุลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ หน้า ๒๗๖๐ วันที่ ๒ กันยายน ๒๔๘๔)

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยระเบียบการแต่งกายของข้าราชการที่ไปในงานพิธีต่าง ๆ

เพื่อให้การแต่งกายของข้าราชการที่ไปในงานพิธีต่าง ๆ ได้เป็นไปในระเบียบเดียวกัน จึงให้วางระเบียบขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

๑. ข้าราชการที่ไปในงานรัฐพิธี หรืองานราชพิธี ให้แต่งกายตามหมายของสำนักพระราชวัง

๒. ข้าราชการที่ไปในงานพิธีที่บุคคลจัดให้มีขึ้น ให้แต่งกายเครื่องแบบปกติในกรณีต่อไปนี้ คือ

(๑) งานมงคลใด ๆ ที่ไปให้เกียรติยศแก่เจ้าของงาน

(๒) งานศพ

สำหรับข้าราชการทหารให้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยเครื่องแต่งกายทหาร ซึ่งทางการกระทรวงกลาโหมได้วางขึ้นไว้แล้ว

ระเบียบให้ไว้ ณ วันที่ ๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๔

พินุลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ หน้า ๒๘๑๔ วันที่ ๙ กันยายน ๒๔๘๔)

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
แก้ไขระเบียบว่าด้วยการแต่งกายของสตรี
พ.น. ๑๘ น. แล้วจะสวมหมวกหรือไม่สวมก็ได้

ด้วยตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยระเบียบการแต่งกายของสตรี
ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ ข้อ ๑๕ (๑) ซึ่งมีใจความว่า

"ข้อ ๑๕ เครื่องแต่งกายธรรมดาเป็นดังนี้

(๑) หมวกให้เหมาะสมแก่เสื้อผ้า แต่เมื่อพ้นเวลา ๑๘ น. ไปแล้วไม่จำเป็นต้อง
สวมหมวก" นั้น

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นสมควรแก้ไขเพื่อความเหมาะสมเสียใหม่
ดังนี้

"ข้อ ๑๕ เครื่องแต่งกายธรรมดาเป็นดังนี้

(๑) หมวกให้เหมาะสมกับเสื้อผ้า แต่เมื่อพ้นเวลา ๑๘ น. ไปแล้ว จะสวม
หมวกหรือไม่สวมก็ได้ตามแต่จะเห็นสมควร"

ประกาศมา ณ วันที่ ๑๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๔

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

กฎสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยระเบียบการประดับเหรียญช่วยราชการเขตภายใน

สำนักนายกรัฐมนตรี ประกาศตามกฎที่เปลี่ยนแปลงว่า ฯลฯ การประดับ
เหรียญช่วยราชการเขตภายในให้ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้ายในเวลาแต่งเครื่องแบบหรือเมื่อแต่ง
ภายในทำนองที่สุภาพตามธรรมเนียม

กฎให้ไว้ ณ วันที่ ๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๔

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(ประมวลรัษฎากรและประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ๒๔๘๔, น. ๑-๔๕)

จากกรณีที่ใช้กลไกของรัฐบางรูปแบบ จะเห็นได้ว่าในยุคใดสมัยใดที่รัฐให้การเอาใจใส่เรื่องวัฒนธรรมของชาติ ในยุคนั้นสมัยนั้นวัฒนธรรมย่อมเฟื่องฟู แต่ในขณะเดียวกันหากรัฐบาลไม่ใส่ใจเรื่องวัฒนธรรมถูกอิทธิพลต่างชาติครอบงำ วัฒนธรรมของชาติถูกละเลยทำให้วัฒนธรรมของชาติตกต่ำไปด้วย ฉะนั้นการที่วัฒนธรรมจะดำรงคงอยู่หรือสูญสลายไปจึงขึ้นอยู่กับรัฐบาลที่จะเป็นผู้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับวัฒนธรรมเพื่อให้ประชาชนได้ปฏิบัติตาม

การที่เราละเลยวัฒนธรรม ไม่อาจปฏิบัติตามวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง อันเป็นการให้วัฒนธรรมของเราขาดการติดต่อประสานกัน ทำให้วัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาแทรกแซง จนทำให้วัฒนธรรมของเราเองด้อยค่าลง และวัฒนธรรมต่างชาติกลับมีอิทธิพลเหนือจิตใจประชาชนคนไทย จนแทบจะแยกไม่ออกว่าอันใดเป็นวัฒนธรรมไทย อันใดเป็นวัฒนธรรมต่างชาติ ทั้งนี้เนื่องจากอิทธิพลทางการเมืองที่ยุคหนึ่งสมัยหนึ่ง รัฐบาลไทยถูกแทรกแซงทางการเมืองจากต่างชาติเพื่อที่ต่างชาติจะเข้ามามีบทบาทครอบงำและมีอิทธิพลเหนือคนไทย โดยการปลุกฝัง อบรมให้คนไทยนิยมยอมรับวัฒนธรรมของต่างชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษา การให้ทุนดูงานแก่ข้าราชการ เป็นต้น เพื่อที่จะให้คนเหล่านั้นนำวัฒนธรรมต่างชาติที่ได้รับจากการศึกษาและดูงานมาใช้ในประเทศไทย ทั้งนี้รวมถึงการได้รับค่านิยมผิด ๆ เข้ามาร่วมด้วย จึงขอให้ผู้ศึกษาได้พึงสังวรระมัดระวังการแทรกแซงทางวัฒนธรรมจากต่างชาติที่จะเข้ามาลบล้างวัฒนธรรมของเราด้วย

๕. การใช้กฎหมายคุ้มครอง จัดเป็นมาตรการหนึ่งของรัฐที่ใช้อำนาจทางนิตินัยมาคุ้มครองวัฒนธรรม จะเห็นว่าการประพฤติปฏิบัติทางวัฒนธรรมนั้นเป็นที่นิยมยอมรับของคนหมู่มาก แต่ในขณะเดียวกันอาจมีการปฏิบัติที่มีพฤติกรรมผิดกติกาทางสังคม ซึ่งจัดว่าเป็นภัยต่อสังคมส่วนรวม จึงจำเป็นต้องอยู่เองที่รัฐจะต้องให้การคุ้มครองปกป้องวัฒนธรรม เพื่อให้วัฒนธรรมของชาติดำรงอยู่ได้ เป็นที่เชิดหน้าชูตาของประเทศชาติสืบต่อไป ดังนั้น จึงขอแนะนำกฎหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่บัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญามาไว้ที่นี่ด้วย เพื่อให้ผู้ศึกษาได้ศึกษาเรียนรู้ถึงมาตรการอันเป็นกลไกที่รัฐบัญญัติขึ้นมาใช้คุ้มครองวัฒนธรรม การฝ่าฝืนหรือการประพฤตินิดวัฒนธรรมนั้น จัดว่าเป็นพิษภัยต่อสังคมเพียงใด การที่รัฐออกกฎหมายลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนประพฤตินิดวัฒนธรรม จึงถือว่าเป็นการปรามและป้องกันเพื่อมิให้เกิดเหตุการณ์ที่เป็นอันตรายต่อสังคมขึ้น อันจัดว่าเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมประการหนึ่ง กฎหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมนี้ มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ

การวัฒนธรรมแห่งชาติได้รวบรวมไว้ เห็นว่ามีประโยชน์ต่อผู้ศึกษา จึงขอนำมาเผยแพร่เพื่อ
ประโยชน์ต่อมหาชนส่วนรวมต่อไป

กฎหมายเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่บัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๑๔ ผู้ใดกระทำการใด ๆ ต่อธงหรือเครื่องหมายอื่นใดอันมีความหมายถึงรัฐ เพื่อเหยียดหยามประเทศชาติ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท

มาตรา ๑๓๕ ผู้ใดกระทำการใด ๆ ต่อธงหรือเครื่องหมายอื่นใดอันมีความหมายถึง รัฐต่างประเทศ ซึ่งมีสัมพันธไมตรี เพื่อเหยียดหยามรัฐนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท

มาตรา ๒๐๖ ผู้ใดกระทำให้ด้วยประการใด ๆ แก้ววัตถุหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใดอันเป็นการเหยียดหยามศาสนานั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงเจ็ดปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๐๗ ผู้ใดก่อให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในที่ประชุมศาสนิกชนเวลาประชุมกัน นมัสการ หรือกระทำพิธีกรรมตามศาสนาใด ๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๒๐๘ ผู้ใดแต่งกายหรือใช้เครื่องหมายที่แสดงว่าเป็นภิกษุสามเณร นักพรต หรือนักบวชในศาสนาใดโดยมิชอบ เพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่า ตนเป็นบุคคลเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๐๖ ผู้ใดทอดทิ้งเด็กอายุยังไม่เกิน ๙ ปีไว้ ณ ที่ใดเพื่อให้เด็กนั้นไปเสียจากตน โดยประการที่ทำให้เด็กนั้นปราศจากผู้ดูแล ต้องวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๐๗ ผู้ใดมีหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามสัญญาต้องดูแลผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้ เพราะอายุ ความป่วยเจ็บ กายพิการ หรือจิตพิการ ทอดทิ้งผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้นั้น เสียโดยประการที่น่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำ ทั้งปรับ

มาตรา ๓๑๒ ผู้ใดเพื่อจะเอาคนลงเป็นทาส หรือให้มีฐานะคล้ายทาส นำเข้าในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พามาจากที่ใด ชื่อ ชาย จำหน่าย รับหรือหน่วงเหนี่ยวซึ่งบุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นสี่พันบาท

มาตรา ๓๒๒ ผู้ใดเปิดผนึกหรือเอาจดหมาย โทรเลขหรือเอกสารใด ๆ ซึ่งปิดผนึกของผู้อื่น เพื่อล่วงรู้ข้อความก็ดี เพื่อนำข้อความในจดหมาย โทรเลข หรือเอกสารเช่นนั้นออกเปิดเผยก็ดี ถ้าการกระทำนั้นน่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน

มาตรา ๓๒๓ ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ประกาศ ภาพโฆษณา หรือเอกสารใดที่เจ้าพนักงาน ผู้กระทำการตามหน้าที่ปิดหรือแสดงไว้ หลุด ฉีกหรือไร้ประโยชน์ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๒๔ ผู้ใดส่งเสียง ทำให้เกิดเสียงหรือกระทำความอื้ออึงโดยไม่มีเหตุสมควรหรือพาหรือทำให้ประชาชนตกใจหรือเดือดร้อน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

มาตรา ๓๒๕ ผู้ใดทะเลาะกันอย่างอื้ออึงในทางสาธารณะ หรือสาธารณสถาน หรือกระทำโดยประการอื่นใดให้เสียความสงบเรียบร้อยในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๒๖ ผู้ใดทำให้รางระบายน้ำ ร่องน้ำหรือท่อระบายของโสโครก อันเป็นสิ่งสาธารณะเกิดขัดข้องหรือไม่สะดวก ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๒๗ ผู้ใดเสพสุราหรือของเมาอย่างอื่น จนเป็นเหตุให้ตนเมาประพฤติกุณวายเป็นหรือครองสติไม่ได้ขณะอยู่ในถนนสาธารณะ หรือสาธารณสถาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๒๘ ผู้ใดทำให้เกิดปฏิภูลแก่น้ำในบ่อ สระหรือที่ซึ่งน้ำอันมีไว้สำหรับประชาชนใช้สอย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๒๙ ผู้ใดโดยไม่ได้รับอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมายกีดขวางทางสาธารณะ จนอาจเป็นอุปสรรคต่อความปลอดภัยหรือความสะดวกในการจราจร โดยวางหรือทอดทิ้งสิ่งของ หรือโดยประการอื่นใด ถ้าการกระทำนั้นเป็นการกระทำโดยไม่จำเป็น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๓๐ ผู้ใดขุดหลุมหรือวางหรือปลูกปักวางสิ่งของเกะกะไว้ในทางสาธารณะ โดยไม่ได้รับอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมายหรือทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ละเลยไม่แสดงสัญญาณตามสมควรเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๔๗ ผู้ใดแขวน ติดตั้งหรือวางสิ่งใดไว้โดยประการที่น่าจะตก หรือ พังลงมา ซึ่งจะเป็นเหตุอันตรายประอะเปื้อนหรือเดือดร้อนแก่ผู้สัญจรในทางสาธารณะ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๔๘ ผู้ใดกระทำการอันควรขายหน้าต่อธารกำนัลโดยเปลือยหรือ เปิดเผยร่างกาย หรือกระทำการลามกอย่างอื่นต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๔๙ ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ ทำให้ของแข็งตกลงมา ณ ที่ใด ๆ โดยประการที่น่าจะเป็นอันตรายหรือเดือดร้อนรำคาญแก่บุคคลหรือเป็นอันตรายแก่ทรัพย์สิน หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ของโสโครกประอะเปื้อนหรือน่าจะประอะเปื้อนตัวบุคคล หรือ ทรัพย์สินหรือแกล้งทำให้ของโสโครกเป็นที่เดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่ง เดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๕๐ ผู้ใดทิ้งซากสัตว์ซึ่งอาจนำเห็บในหรือริมนทางสาธารณะ ต้อง ระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

มาตรา ๓๕๑ ผู้ใดในที่สาธารณะสถานหรือต่อหน้าธารกำนัลกระทำด้วย ประการใด ๆ อันเป็นการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่น หรือกระทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือ เดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้ง จำทั้งปรับ

ที่มา

๑. สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, กฎหมายและระเบียบที่ เกี่ยวกับวัฒนธรรม, ครุสภา, ๒๕๒๘, น.๙๗-๙๙
๒. คมกริช วัฒนเสถียร, ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๗, สำนักพิมพ์บัณฑิตไทย

จากที่กล่าวมาแต่ต้น จะเห็นว่า การส่งเสริมวัฒนธรรมนั้นขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่ของรัฐผู้รับผิดชอบในการบริหารดูแลประเทศชาติ ดังได้กล่าวแล้วว่าในยุคใดสมัยใด หากรัฐเอาใจใส่ดูแล วัฒนธรรมก็ฟูเฟื่องรุ่งเรืองเจริญงอกงาม แต่ในขณะเดียวกันหากขาดการเอาใจใส่ก็จะไม่รุ่งเรือง เจริญงอกงาม เพราะวัฒนธรรมนั้นขึ้นอยู่กับการประพฤติปฏิบัติ คือการกระทำอย่างสม่ำเสมอไม่ขาดสายขาดตอน การที่จะส่งเสริมวัฒนธรรมให้อยู่มั่นคงดำรงมั่น จึงขึ้นอยู่กับความเอาใจใส่ของรัฐ คือประมุขของรัฐหรือรัฐบาลนั่นเอง การส่งเสริมหรือการเอาใจใส่วัฒนธรรมให้ดำรงคงอยู่และสามารถเป็นไปต่าง ๆ ได้นั้น จึงขึ้นอยู่กับมาตรการที่รัฐจะเป็นผู้กำหนดวางกฎเกณฑ์ขึ้นมาอย่างน้อยก็มีวิถีทางให้ประชาชนได้ดำเนินตามประเพณีปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ไว้ได้

อย่างไรก็ตาม เรื่องการส่งเสริมวัฒนธรรมนั้นขึ้นอยู่กับรัฐบาลที่จะต้องให้กำลังใจประชาชนในชาติในอันที่จะเป็นผู้ให้ความสนับสนุนและให้ความร่วมมือโดยพร้อมเพรียงกัน ด้วยความยินดีและเต็มใจปฏิบัติตาม ไม่ใช่เป็นเรื่องที่ต่างคนต่างทำ อันอาจทำให้เกิดความขัดแย้งในทางปฏิบัติขึ้น การส่งเสริมนี้แม้รัฐจะพยายามกระทำเพียงใดก็ตามก็ยังมีคนบางกลุ่มบางพวกเห็นด้วยก็มี ไม่เห็นด้วยก็มี ดังจะเห็นได้ในช่วงรอยต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เป็นตัวอย่าง มักจะถูกคัดค้านเสมอ